

1. In ea civitate,	α. των νόμων τέλος υπηρέτες είμαστε όλοι:
2. quam leges continent,	β. Γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι
3. boni viri libenter leges servant.	γ. Των νόμων υπηρέτες είναι οι άρχοντες,
4. Lex enim est fundamentum libertatis,	δ. Στην πολιτεία εκείνη
5. fons aequitatis.	ε. έτσι και η πολιτεία δεν υπάρχει χωρίς το νόμο.
6. Mens et animus et consilium et sententia civitatis	στ.οι καλοί πολίτες υπηρετούν με προθυμία τους νόμους
7. posita est in legibus.	ζ. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας,
8. Ut corpora nostra sine mente,	η. βρίσκονται στους νόμους.
9. sic civitas sine lege non stat.	θ. η πηγή της δικαιοσύνης.
10. Legum ministri sunt magistratus,	ι. Όπως τα σώματά μας (δε στέκονται) χωρίς την ψυχή,
11. legum interpretes iudices,	ια. που τη στεριώνουν οι νόμοι,
12. legum denique omnes servi sumus :	ιβ.ο νους, η ψυχή, η σκέψη και η κρίση της πολιτείας
13. sic enim liberi esse possumus.	ιγ. των νόμων ερμηνευτές είναι οι δικαστές

Ι) Ουσιαστικά

α' κλίσης

Sententia-ae = κρίση

δ' κλίσης

Magistratus-magistratus = Αρχές, άρχοντες

β' κλίσης

Servus-i=δούλος
Vir-viri=άνδρας
Minister-stri=υπηρέτης
Animus-i=ψυχή
Fundamentum-i=θεμέλιο
Consilium-(ii)-i=σκέψη

γ' κλίσης

Fons-fontis (αρσ.)=πηγή
Judex-judicis (αρσ.)=δικαστής
Civitas-civitatis (θηλ.)=πολιτεία
Libertas-libertatis (θηλ.) = ελευθερία
Aequitas-aequitatis (θηλ.) = δικαιοσύνη
Lex-legis (θηλ.)=νόμος
Mens-mentis (θηλ.)=νους

β) επίθετα

bonus-a-um=καλός, -η,-ο
liber-libera-liberum=ελεύθερος,-η,-ο
omnis-omnis-omne=όλος,-η,-ο
interpres-interpretis=ερμηνευτής

γ) ρήματα

Servo-servavi-servatum-servare (α' συζ.)=υπηρετώ
Sto-steti-statum-stare (α' συζ.)=στέκομαι
Contineo-continui-contentum-continere (β' συζ.)=συγκρατώ
Pono-posui-positum-ponere (γ' συζ.)=τοποθετώ
Possum-potui-----posse (ανώμαλο)= μπορώ

Γραμματικά φαινόμενα: Η γ' κλίση των ουσιαστικών: περιλαμβάνει ουσιαστικά και από τα 3 γένη. Ανάλογα με τον χαρακτήρα του θέματός τους χωρίζονται σε: **Ι) Συμφωνόληκτα περιττοσύλλαβα (π.χ. lex – legis)** και **ΙΙ) Φωνηεντόληκτα ισοσύλλαβα (π.χ. civis-civis)**. Άλλα είναι μόνοθεμα και άλλα διπλόθεμα..

Το γένος των ουσιαστικών της γ' κλίσης

περιττοσύλλαβα

- αρσενικά :-o, -or, os, -er, -es, is, & -quis, -nis
- θηλυκά : -x, -as, -es, -is, -as, - σύμφωνο + s, -aus, -us & -do, go, -io
- ουδέτερα :-c, -a, -l, -e, -n, -t, -ar, -ur, -us

I. Συμφωνόληκτα (σελ. Γραμμ. 16-18)

A) Αρσενικά και θηλυκά: Οι καταλήξεις αρσενικών και θηλυκών είναι κοινές.

Καταλήξεις:		singularis		Pluralis	
Nom. -s (-)	-es	lex	homo	leg es	Homin-es
Gen. -is	-um	leg is	Homin-is	leg um	Homin-um
Dat. -i	-ibus	leg i	Homin-i	leg ibus	Homin-ibus
Acc.-em	-es	leg em	Homin-em	leg es	Homin-es
Voc.-s (-)	-es	lex	homo	leg es	Homin-es
Abl. -e	-ibus	leg e	Homin-e	leg ibus	Homin-ibus

B) Τα ουδέτερα έχουν τις ίδιες καταλήξεις με τα αρσενικά και θηλυκά, εκτός από την ονομαστική, κλητική και αιτιατική. Είναι όλα ακατάληκτα, μόνοθεμα ή διπλόθεμα.

Καταλήξεις:		singularis		Pluralis	
Nom. -	-a	iūs	nomen	iur-a	nomin-a
Gen. -is	-um	iur-is	Nomin-is	iur-um	nomin-um
Dat. -i	-ibus	iur-i	Nomin-i	iur-ibus	nomin-ibus
Acc. -	-a	iūs	nomen	iur-a	nomin-a
Voc. -	-a	iūs	nomen	iur-a	nomin-a
Abl. -e	-ibus	iur-e	Nomin-e	iur-ibus	nomin-ibus

Προσοχή: έχουν τη γενική ενικού **σε -ium** (αντί σε -um) όσα έχουν θέμα που τελειώνει σε δύο ή περισσότερα σύμφωνα: π.χ. urbs (πόλη), mens (νους) και το ελλειπτικό **vis**. **Εξαιρούνται** και έχουν κανονικά τη γενική **σε -um** τα συγγενικά **pater-patris, mater-matris, frater-fratris**.

	singularis		Pluralis	
Nom.	urbs	pater	urbes	patres
Gen.	urbis	patris	urbium	patrum
Dat.	urbi	patri	urbibus	patribus
Acc.	urbem	patrem	urbes	patres
Voc.	urbs	pater	urbes	patres
Abl.	urbe	patre	urbibus	patribus

ΣΥΝΤΑΞΗ

1. In ea civitate boni viri libenter leges servant: Κύρια πρόταση κρίσεως

Servant: ρήμα

Viri: υποκείμενο

Boni: επιθετικός προσδιορισμός στο viri

- Leges: αντικείμενο
 Libenter: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο servant
 In civitate: εμπρόθετη αφαιρετική στάση σε τόπο
 Ea : επιθετικός προσδιορισμός στο civitate
2. **quam leges continent:** δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο civitate
 continent : ρήμα
 leges: υποκείμενο
 quam: αντικείμενο
 3. **Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis:** Κύρια πρόταση κρίσεως
 Est: ρήμα
 Lex: υποκείμενο
 Fundamentum και fons: κατηγορούμενα στο lex από το συνδετικό ρήμα est
 Libertatis: γενική αντικειμενική στο fundamentum
 Aequitatis: γενική υποκειμενική στο fons
 4. **Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus:** Κύρια πρόταση κρίσεως
 Posita est: ρήμα
 Mens, animus, consilium, cententia: υποκείμενα
 Civitatis: γενική υποκειμενική στα υποκείμενα
 In legibus: εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο
 5. **Ut corpora nostra sine mente:** δευτερεύουσα αναφορική παραβολική πρόταση
 (non stant): εννοούμενο ρήμα
 Corpora: υποκείμενο
 Nostra: επιθετικός προσδιορισμός στο corpora
 Sine mente: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει έλλειψη
 6. **sic civitas sine lege non stat:** Κύρια πρόταση κρίσεως
 non stat: ρήμα
 civitas: υποκείμενο
 sic: επιρρηματικός προσδιορισμός τρόπου στο ρήμα
 sine lege: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει έλλειψη
 7. **Legum ministri sunt magistratus:** κύρια πρόταση κρίσεως
 Sunt: ρήμα
 Magistratus: υποκείμενο
 Ministri: κατηγορούμενο
 Legum: γενική αντικειμενική στο ministri
 8. **legum interpretes iudices:** κύρια πρόταση κρίσεως (ασύνδετο σχήμα)
 (sunt): ρήμα
 Iudices: υποκείμενο
 Interpretes: κατηγορούμενο στο υποκείμενο
 Legum: γενική αντικειμενική στο interpretes
 9. **legum denique omnes servi sumus:** Κύρια πρόταση κρίσεως
 sumus: ρήμα
 nos: υποκείμενο
 omnes: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο nos
 servi: κατηγορούμενο στο υποκείμενο
 legum: γενική αντικειμενική στο servi
 denique: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
 10. **sic enim liberi esse possumus:** κύρια πρόταση κρίσεως
 possumus: ρήμα
 nos: υποκείμενο
 esse: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του possumus
 liberi: κατηγορούμενο στο nos
 sic: επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου.